

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐบาลมีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจและการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาปากท้องของประชาชนและช่วยเหลือธุรกิจ SMEs สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน สถานบันเกษตรกร และประชาชนผู้มีรายได้น้อยผ่านตลาดชุมชนโดยใช้กลไกตลาดชุมชนเป็นช่องทางให้กับเกษตรกรและกลุ่มเป้าหมายควบคู่กับการพัฒนาสินค้า OTOP และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภายในแต่ละจังหวัดเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจท้องถิ่น (Local economy) อันเป็นการวางรากฐานของประเทศไทยในอนาคต ซึ่งรัฐมนตรีได้รับทราบมาตรการพัฒนาตลาดเพื่อผู้ประกอบการและชุมชนที่กรมการค้าภายในได้เสนอโครงการ เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2558 ภายใต้ชื่อ โครงการพัฒนาตลาดชุมชน เพื่อธุรกิจท้องถิ่นเป้าหมาย 231 แห่งทั่วประเทศ ระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2559 - 2561) โดยใช้ตลาดชุมชนเป็นกลไกในการขยายช่องทางการตลาดให้แก่ เกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ และผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs เพื่อแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตร สร้างรายได้ให้กับชุมชนและเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวซึ่งจะนำไปสู่การกระตุ้นเศรษฐกิจโดยใช้การบริโภคภายในประเทศ และเศรษฐกิจท้องถิ่นเป็นตัวขับเคลื่อนซึ่งในงบประมาณ 2559 กรมการค้าภายใน (กน.) ได้ดำเนินการเปิดตลาดต้องชมแล้ว 77 แห่งทุกจังหวัดทั่วประเทศ โดยมีแผนดำเนินการเปิดตลาดชุมชน ภายใต้ชื่อ “ตลาดต้องชม” เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของรัฐบาลควบคู่ไปกับการสร้างความเป็นธรรมทางการค้า กรมฯ จึงได้กำหนดจัดพิธีเปิดงานตลาดชุมชนเพื่อธุรกิจท้องถิ่นเพื่อเป็นแบบอย่างให้ตลาดอื่น ๆ ในการดำเนินการพัฒนาในตลาดชุมชนให้เป็นไปตามเอกลักษณ์พาณิชย์ และอัตลักษณ์ชุมชน (กองส่งเสริมและบริหารระบบตลาด กรมการค้าภายใน, 2558, เว็บไซต์) การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ใช้ชุมชนเป็นฐานในการบริหารจัดการ (Community-based tourism หรืออาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “Host management”) ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมาได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว และในอนาคตมีแนวโน้มที่จะเติบโตขึ้นเป็นเครือข่ายมากขึ้นทั้งนี้รูปแบบของการจัดการโดยชุมชนถูกคาดหวังว่าเป็นวิธีการจัดการท่องเที่ยวแบบหนึ่งที่มีศักยภาพ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการและสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวในตัวเอง (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2560, หน้า 4)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นอดีตราชธานีที่ยาวนานที่สุดถึง 417 ปี เป็นดินแดนที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นทั้งด้านกายภาพ ประวัติศาสตร์และอารยธรรม

มีโบราณสถานที่ยังคงเหลืออยู่เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความรุ่งเรืองในอดีต องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้รับอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาไว้ เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2534 เป็นผลทำให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้ความสนใจเข้ามาเยี่ยมชมตลอดทั้งปี

นครประวัติศาสตร์มรดกโลกทางวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ภายใต้การดูแล และรับผิดชอบ โดยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เน้นนโยบายการเป็น นครแห่งการท่องเที่ยวมรดกโลก มีเป้าประสงค์ในการอนุรักษ์มรดกโลกในเขตประวัติศาสตร์และ ใช้ประโยชน์จากมรดกทางวัฒนธรรมในการเพิ่มพูนมูลค่าด้านการท่องเที่ยว สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ฉบับที่ 10 ที่เน้นการอนุรักษ์ฟื้นฟูและสืบสาน มรดกทางวัฒนธรรม เพื่อดำรงไว้ซึ่งวิถีชีวิตเป็นเอกลักษณ์ทางสังคมไทย มุ่งสร้างค่านิยมให้ชุมชน เกิดความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พัฒนา และสืบทอดวิถี ชีวิตของชุมชนอย่างต่อเนื่อง (ชุมพล พิษพันธ์ไพศาล และถ้ายอง ปลั่งกลาง, 2554, หน้า 2)

ตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นตลาดที่เก่าแก่ที่สุด ของเมืองพระนครศรีอยุธยา และยังเป็นชุมชนดั้งเดิมที่อาศัยอยู่มาช้านานนับจากเสียดวงศรีอยุธยา เป็นตลาดสด ขายปลา เนื้อหมู เนื้อวัว และของแห้ง เช่น กระเทียม พริกไทย น้ำตาล เป็นต้น ภายใน ตลาดประกอบไปด้วยร้านค้าขายเป็นตึกแถว ส่วนใหญ่เจ้าของเป็นชาวไทยเชื้อสายจีน ขายสินค้า หลากหลาย อาทิ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เครื่องแบบทำงาน เครื่องแบบนักเรียนนักศึกษา เครื่องทอง ยา สมุนไพร ยาแผนปัจจุบัน ที่นอน หมอนมุ้ง และของทั่วไป สินค้าในตลาดหัวรอแต่ละยุคแต่ละสมัย เป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวันของชาวพระนครศรีอยุธยา ตลาดหัวรอแห่งนี้เริ่มมา ตั้งแต่สมัยมณฑลกรุงเก่า ซึ่งเป็นตลาดที่อยู่ในย่านศูนย์กลางของเมือง และมีสถานที่ราชการหลาย แห่งตั้งอยู่ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ตลาดหัวรอเกิดความคึกคัก ซึ่งสมัยนั้นตลาดหัวรอมีทั้งตลาดบก ตลาดน้ำ ประกอบกับสมัยนั้น การคมนาคมทางน้ำได้รับความนิยม เมืองอยุธยาซึ่งมีแม่น้ำใหญ่และ คูคลองลัดเลาะเชื่อมโยงหลายสาย อาทิ แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำลพบุรี แม่น้ำเจ้าพระยา คลองบางขวด คลองเมือง คลองสระบัว คลองหันตรา เป็นต้น จึงทำให้สามารถใช้เรือซึ่งมีอยู่แพร่หลายทุก คราวเรือน เดินทางติดต่อกันในตัวเมืองอยุธยาซึ่งเป็นการคมนาคมที่สะดวกที่สุดในสมัยนั้น และยังสามารถแวะซื้อสินค้าจากแพร้านค้าที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำที่จอดเรียงราย มีความยาวตั้งแต่หน้า พระราชวังจันทร์เกษม ขึ้นไปถึงสี่แยกวัดตะปูและขยายตัวเรื่อย ๆ เป็นชุมชนริมแม่น้ำขนาดใหญ่ ขายข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันของคนสมัยนั้น ดังนั้นสินค้าที่ตลาดหัวรอจึงบ่งบอกความ ต้องการของคนแต่ละสมัย (พัทธ์ แดงพันธ์, 2557, หน้า 6) ตลาดหัวรอจึงเป็นตลาดที่มีความผูกพัน

กับคนอยุธยาช้านานเป็นระยะเวลากว่า 200 ปี ถึงแม้ว่าความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นในราว พ.ศ. 2500 ทำให้หลายสิ่งเปลี่ยนไปตามยุคสมัย จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจึงนับได้ว่าชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นชุมชนที่มีความเป็นมา มาอย่างยาวนาน และมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจ รวมถึงยังมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งจะไปส่งผลโดยภาพรวมต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย แต่จากระยะเวลาที่ผ่านมา ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและสังคม จึงส่งผลให้การบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในบางเรื่อง ไม่สามารถพัฒนาและขับเคลื่อนไปได้อย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น และผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะในปีปัจจุบัน พ.ศ. 2560 - 2561 ยังมีได้มีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาชุมชนดังกล่าว เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้รับบริการอย่างจริงจัง

จากสถานการณ์ และความสำคัญดังกล่าวมาข้างต้น จึงเป็น โอกาสสำคัญในการศึกษาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นตลาดชุมชนเก่าแก่ ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และส่งผลที่ดีต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย เลือกพื้นที่ ตำบลหัวรอ ซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนตลาดหัวรอ ตำบลหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอ ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการกำหนดตัวอย่างของ คอชเรน (Cochran, 1953) (อ้างถึงใน ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 46) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ และสถานะในชุมชน

2.1.2 การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการวางแผนและประชุม การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ ประกอบด้วย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ด้านข้อมูลข่าวสารและการประสานงาน ด้านสถานที่สำคัญทางศาสนาความเชื่อและทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ ด้านราคาสินค้าและบริการ ด้านคุณภาพอาหารและสินค้า และ ด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงสามารถสรุป โดยได้ตัวแปรต้นที่จะทำการศึกษาคือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มีส่วนร่วมกับในชุมชน สภาพแวดล้อมของชุมชนตลาดหัวรอและการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของ

2. การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารจัดการท่องเที่ยว หมายถึง การบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เศรษฐศาสตร์ การตลาด การจัดการ การบริหารบุคคล สถิติต่าง ๆ โลจิสติกส์ ฯลฯ เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้า บริการ และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อนำมาบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ตลาดหัวรอภายใต้ความร่วมมือของชุมชน

การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การเข้าไปเกี่ยวข้องหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมอันใดอันหนึ่งของชุมชนตลาดหัวรอ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและประชุม การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา

การมีส่วนร่วมในการวางแผนและประชุม หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องการวางแผนการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ การวางแผนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามเทศกาลเพื่อเป็นการรณรงค์ด้านการท่องเที่ยว และการวางแผนด้านการบริการด้วยรอยยิ้มและเป็นกันเอง

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องการปฏิบัติตามข้อตกลงและกฎระเบียบของชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ และการประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องการได้รับผลประโยชน์จากการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้รับรายได้จากการจำหน่ายผลผลิต/กิจกรรมการท่องเที่ยว และได้รับความรู้ต่าง ๆ จากการดำเนินของชุมชน

การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องการร่วมประเมินผลและติดตามการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและชุมชนท้องถิ่น การสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวในชุมชน และร่วมประเมินผลงานสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องการดูแลและบำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยวให้น่าอยู่และสวยงามอย่างต่อเนื่อง การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมให้คงอยู่แบบดั้งเดิม และการฟื้นฟูบูรณะซ่อมแซมแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดห้วยอ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบึงสามพัน ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ด้านข้อมูลข่าวสารและการประสานงาน ด้านสถานที่สำคัญทางศาสนา ความเชื่อและทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ ด้านราคาสินค้าและบริการ ด้านคุณภาพอาหารและสินค้า และด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว

ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวอยู่ในแหล่งคมนาคมที่มีความสะดวกและเดินทางเข้าถึงได้ง่าย มียานพาหนะสาธารณะในการให้บริการอย่างเพียงพอ ห้องสุขามีให้บริการเพียงพอแก่ความต้องการของนักท่องเที่ยว มีธนาคาร/ตู้บริการกดเงินอัตโนมัติ (ATM) มีร้านอาหารเพียงพอ และมีป้ายแจ้งเตือนตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ

ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับสามารถแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้อย่างคล่องแคล่ว หากมีปัญหาจากการท่องเที่ยวสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที่ สามารถให้บริการที่พักอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว สามารถกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัฒนธรรม ประเพณี และสภาพแวดล้อมท้องถิ่น

ด้านข้อมูลข่าวสารและการประสานงาน หมายถึง การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน มีป้ายแจ้งบอกเวลาในการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน รายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลในพื้นที่ท่องเที่ยวตลอดเส้นทาง มีเอกสารแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวตามจุดต่าง ๆ ในพื้นที่ มีการประสานงานภายในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

ด้านสถานที่สำคัญทางศาสนา ความเชื่อและทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ หมายถึง การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับมีศาสนสถานในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน มีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ มีพิพิธภัณฑ์ในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และมีมรดกทางวัฒนธรรมและประเพณี

ด้านราคาสินค้าและบริการ หมายถึง การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มมีราคาเหมาะสมกับปริมาณ สินค้าและของที่

ระลึกที่จำหน่ายมีราคาเหมาะสม ค่าบริการยานพาหนะสาธารณะมีความเหมาะสม และค่าที่พักมีความเหมาะสม

ด้านคุณภาพอาหารและสินค้า หมายถึง การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มมีคุณภาพดี อาหารและเครื่องดื่มมีคุณภาพดี สะอาดถูกสุขลักษณะ บริการที่พักสะอาด ปลอดภัย และสินค้าและของที่ระลึกที่จำหน่ายมีคุณภาพดี

ด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย มีสำนักงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และความปลอดภัยทุกจุดในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

ชุมชนตลาดหัวรอ หมายถึง สถานที่ที่เป็นชุมชนหรือเป็นที่ชุมนุม ที่พักอาศัย ที่มีการซื้อและขายสินค้า ทั้งในรูปของวัตถุคิบบและสินค้าสำเร็จรูปเป็นประจำ เป็นครั้งคราวโดยมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ที่ตั้งอยู่ที่ชุมชนตลาดหัวรอ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอ หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนตลาดหัวรอ ได้แก่ ผู้พักอาศัยในชุมชน ผู้ประกอบการในชุมชน คณะกรรมการชุมชน คณะกรรมการศาลเจ้าบุคลากรของหน่วยงานปกครองท้องถิ่น บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และพระภิกษุที่จำวัดในละแวกชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงบริบทของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ได้ทราบถึงการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. ได้ทราบถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4. ได้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา